

Kas teadsid, et ... ?

Ühes peotäies viljakas mullas on mikroorganisme rohkem, kui on maailmas eales inimesi elanud.

1 g mulda võib sisaldada 5000–7000 liiki baktereid.

Eestis on leitud 13 vihmaussi liiki.

Muld on maismaaökosüsteemi suurim süsinikuvaramu.

1 cm huumuskihi tekkeks võib kuluda üle 500 aasta.

Mitmes keeles pärineb sõna „inimene“ samast tüvest mis sõna „huumus“ (*hum-*).

Eesti muldade klassifikatsioonis on mullaliike üle saja.

Kogu Eesti maismaa kohta on olemas detailne mullakaart mõõtkavas 1 : 10 000 (tutvu sellega Maa-ameti geoportaalil).

Piibli järgi tuleneb esimese inimese Aadama heebreakeelne nimi sõnast „adama“, mis tähendab **maad** või **mulda**.

Õhuke muld Eesti rahvuskivil

AASTA
MULD
2015

Paepealne muld

Leptosol, WRB

Kh

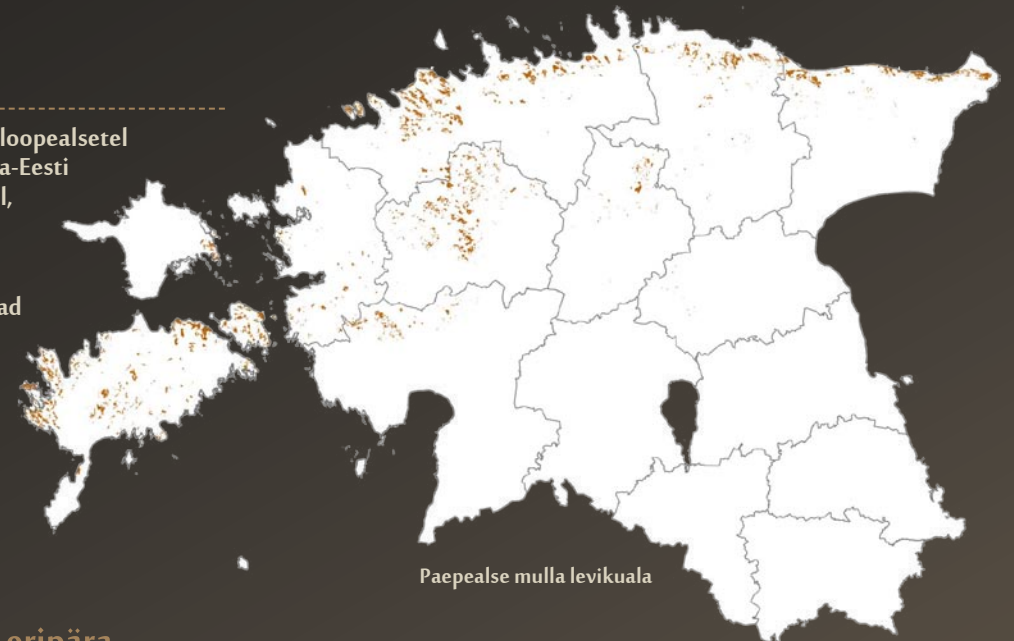

Teke ja tunnused

- On tekkinud maapinnale ulatuvast paemurendist või seda õhukeselt katvatest setetest.
- Paekivil lasuva mulla kiht on õhem kui 30 cm.
- Mullaprofiilis tavaliselt A- ja R-horisont: huumuskiht (A) lasub aluskivimil (R), milleks on murenemata või vähe murenenud lubja- või dolokivi. Nende vahel võib esineda ka õhuke moreeni-kiht.
- Huumushorisondi tüseduse järgi jagatakse paepealsed mullad väga õhukesteks ($A < 10$ cm; Kh') ja õhukesteks paepealseteks muldadeks ($A 10-30$ cm; Kh'') ning gleistunud paepealsed mullad ajutiselt liigniisketeks ehk gleistunud väga õhukesteks ($Kh'g$) ja gleistunud õhukesteks paepealseteks muldadeks ($Kh''g$).
- Looduslikel aladel on huumushorisondi ülemine osa koresevaba. Põllul on pae-rätk sattunud pindmisse ossa mullaharimisega.
- Lõimiseks on valdavalt liivsavi, kuid leidub ka savilliiv- ja liivmuldasid.
- Rahvusvahelise WRB klassifikatsiooni järgi kuulub enamik meie paepealseid muldi Leptosol'ide rühma.

Levik

- Paepealsed mullad on levinud loopealsetel ehk alvaritel, kitsa ribana Põhja-Eesti paekalda sisemaapoolisel küljel, Looide-Eestis ja saartel.
- Nad on meil ühed väikseima levikuga mullad ja moodustavad ainult 1,2% Eesti muldkattest.
- Maastikus esinevad nad koos rähkmuldadega või harvem koos leostunud muldadega.

Paepealse mulla levikuala

Omadused ja kasutuse eripära

- Õhukese mullakihi tõttu on paepealsed mullad põuakartlikud. Enamikul aastatel kannatavad taimed neil veepuuduse all.
- Paepealsed mullad on Eesti huumusrikkaimad mullad. Huumusesisaldus on väga suur (5–15%); mida õhem on huumuskiht, seda suurem on huumusesisaldus. Huumuskiht on enamasti ka väga toitainerikas.
- Mulla reaktsioon on looduslikel aladel ülemises kihis nõrgalt happeline ja allpool neutraalne. Põllumaal on pH kogu huumuskihi ulatuses ühtlasem (6,5–7,5).
- Isegi tüsedama huumuskihi korral on paepealsete muldade viljakus väike. Mulla boniteet jääb valdavalt vahemikku 25–33 hindepunkti. Viljakus sõltub suvisest sademete hulgast ja jaotusest.
- Paepealsete põllumuldade osakaal meie haritavas maas on väike. Väga õhukesed mullad ei sobi harimiseks.
- Suurem osa paepealseid muldi on metsade all või kasutusel looduslike rohumaadena, sh meie liigirikaste puisniitudena. Neile on iseloomulik lubjalembene taimeestik.
- Loometsade puistud on üldiselt hõredad, kuid esineb tihe rohtne alustaimestik. Väga õhukestel paepealsetel muldadel on ülekaalus männid, viljakamates kohtades kuuse-männi segapuistud.
- Aladel, kus mets pole suuteline arenema või taastuma, on levinud liigirikka rohttaimestikuga kadaka-karjamaad.

Loopealne Osmussaarel